

Максим Миколайович КИРИЛЕНКО

доктор філософії з публічного управління та адміністрування; аспірант, Український державний університет імені Михайла Драгоманова; 1-й заступник директора департаменту правової політики та якості, Вінницька міська рада

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2518-9375>

e-mail: maks2024k@ukr.net

ЕВОЛЮЦІЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ФОРМ ВИРІШЕННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ СПОРІВ МІСЬКИХ РАД В РІЗНИХ ПРАВОВИХ СИСТЕМАХ

У статті розкрито особливості еволюції нормативно-правового забезпечення альтернативних форм вирішення господарських спорів міських рад в різних правових системах. Окремі етапи еволюції цього процесу включають як стадії його раннього становлення, так і стадії формалізації в контексті наднаціональних та національних правових систем. Відмічено, що застосування альтернативних форм вирішення господарських спорів муніципальних рад в ЄС суттєво еволюціонувало, що зумовлено бажанням зменшити кількість нерозглянутих судових справ, сприяти більш ефективному та доступному вирішенню спорів, сприяти захисту прав і інтересів місцевих громад.

Ключові слова: еволюція нормативно-правового забезпечення альтернативних форм вирішення господарських спорів, міські (муніципальні) ради, правові системи, досудове вирішення спорів, наднаціональне законодавство ЄС, національне законодавство, Литва, Естонія

Стаття надійшла 18.01.2026

Статтю прийнято 25.01.2026

Статтю опубліковано 13.02.2026

ВСТУП

Еволюція нормативно-правового забезпечення (НПЗ) форм альтернативного вирішення господарських спорів міськими (або муніципальними) радами різняться залежно від країни та правової системи, але є загальна тенденція до їх визнання та просування. Ця еволюція пояснюється бажанням зменшити перевантаженість судів, скоротити витрати та терміни вирішення спорів, а також запропонувати сторонам більш доцільні та партисипативні засоби вирішення їхніх спорів. Форми альтернативного вирішення спорів мають багату та складну історію, що охоплює століття та глибоко формує світовий правовий ландшафт. Від свого скромного початку до сучасного інституційного визнання форми альтернативного вирішення спорів зазнали вражаючої еволюції, пропонуючи інноваційні рішення для вирішення спорів поза межами традиційних судів.

НПЗ альтернативних форм вирішення господарських спорів міських рад переважно залежить від правових засад рамкових законів, які стосуються цього напрямку на рівні країн. Становлення зазначеного процесу відбувається з відповідними особливостями, характерними для різних правових систем. Дослідження зазначеної проблематики дасть змогу встановити особливості розвитку НПЗ альтернативних форм вирішення господарських спорів міських рад в контексті різних правових систем.

МЕТА статті – охарактеризувати особливості еволюції НПЗ альтернативних форм вирішення господарських спорів міських рад в різних правових системах. Для реалізації вказаної мети визначено низку завдань, зокрема: визначити еволюційні аспекти розвитку зазначеного процесу на загальному рівні; встановити характеристики НПЗ альтернативних форм вирішення господарських спорів міських рад в різних правових системах.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Дослідження здійснено із застосуванням оглядового аналізу наукових джерел, присвячених питанню ево-

люції НПЗ альтернативних форм вирішення господарських спорів міських рад в різних правових системах. Встановлено, що є наукові дослідження (М. Дюпон та ін. [2], С. Пінет та ін. [9], Д. Джезуальді-Фекто та ін. [3], Ф. Мота та ін. [8], Н. Камінськієне та ін. [4], Дж. Лехманна та В. Крана [5], М. Сірбу [10]), присвячені аналізу еволюції розвитку НПЗ і характеристик альтернативних форм вирішення спорів в контексті різних галузей права. Також є певні напрацювання (С. Берначес та ін. [1]) стосовно становлення зазначеного процесу в розрізі господарських спорів міських (муніципальних) рад. З огляду на те, що на нинішньому етапі наукових розвідок немає достатньо комплексних досліджень у зазначеній сфері, доведено, що актуальним є розкриття зазначеного питання.

Також застосовано порівняльний аналіз, необхідний для порівняння підходів авторів до цієї проблематики.

За допомогою методу систематизації встановлено основні аспекти еволюційного розвитку за ключовими складниками.

РЕЗУЛЬТАТИ

Розглянемо еволюційні аспекти розвитку альтернативних форм вирішення спорів як в контексті різних галузей права, так і на рівні господарських спорів міських (муніципальних) рад.

Дослідження наукових джерел [2, 8, 9] показало, що витоки альтернативного вирішення спорів сягають давніх часів, коли різні культури розробили неформальні механізми вирішення конфліктів. Наприклад, у Стародавній Греції для врегулювання спорів зазвичай застосовувалася медіація, водночас нейтральні треті сторони сприяли переговорам між сторонами спору. Аналогічно у Стародавньому Римі сторони могли вдаватися до арбітражу для вирішення своїх спорів, приймаючи рішення неупередженої третьої сторони. У Середньовіччі та епоху Відродження гільдії та корпорації створили системи для вирішення внутрішніх спорів, часто засновані на нормах громади та традиційних практиках. Ці механізми еволюціонували до примітивних форм

медіації та арбітражу, підкреслюючи важливість вирішення конфліктів поза межами офіційних судів.

Аналіз наукових джерел [1, 3] свідчить, що з часом альтернативне вирішення спорів здобуло визнання та прийняття в правових системах усього світу, а саме у XIX ст. виникли рухи за правові реформи, які підкреслили обмеження та неефективність традиційних юридичних процедур. Правові науковці та практики почали пропагувати застосування альтернативних методів вирішення спорів швидшими, менш витратними та гнучкішими способами. На початку XX-го ст. спостерігалося значне розширення альтернативного вирішення спорів з появою нових підходів, таких як сучасна медіація, примирення та допомога у переговорах. Міжнародні організації, такі як Комісія ООН з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ), відіграли вирішальну роль у просуванні та стандартизації практики альтернативних форм вирішення спорів у всьому світі. У сучасному контексті альтернативне вирішення спорів стало невід'ємним елементом правової системи, забезпечуючи ефективні рішення для широкого кола спорів, включаючи господарські, сімейні, громадські та міжнародні спори. Багато юрисдикцій включили альтернативні форми вирішення спорів до своїх правових баз, прийнявши спеціальні закони та нормативні акти, що регулюють медіацію, арбітраж та інші форми альтернативного вирішення спорів.

Проаналізуємо розвиток НПЗ альтернативних форм вирішення господарських спорів міських рад на рівні окремих правових систем.

Висвітливо цей напрям у контексті правової системи ЄС.

Дослідження наукових джерел [10] показало, що застосування альтернативних форм вирішення господарських спорів муніципальних рад в ЄС значно еволюціонувало, що зумовлене бажанням зменшити кількість нерозглянутих судових справ, сприяти більш ефективному та доступному вирішенню спорів, а також сприяти кращому захисту прав і інтересів місцевих громад. На ранніх етапах альтернативних форм вирішення господарських спорів муніципальних рад, такі як медіація та арбітраж, часто були неформальними або експериментальними, але відгоді стали більш формалізованими та інтегрованими до положень НПЗ. На наднаціональному рівні ЄС створено рамкові правові засади для просування альтернативних форм вирішення спорів (зокрема господарських) муніципальних рад. Зокрема, ухвалено Директиву про альтернативне вирішення спорів (2013/11/ЄС) [5]. Серед найбільш поширених альтернативних форм вирішення господарських спорів муніципальних рад виділяють медіацію, арбітраж, примирення та переговори, кожна з яких пропонує різні підходи до вирішення спорів. Для регулювання застосування альтернативних форм вирішення господарських спорів муніципальних рад не передбачено окремого НПЗ. До муніципальних (або міських) рад відповідно застосовуються як наднаціональні норми права ЄС, так і та національні (переважно загальні) норми права, які застосовуються до суб'єктів господарських спорів.

Висвітливо вказаний напрям в розрізі таких країн ЄС, як Естонія та Литва.

Першою досліджуваною країною є Литва.

Нами визначено, що найбільше поширення та нормативно-правове врегулювання отримала така форма альтернативного вирішення спорів, як медіація. Встановлено, що правові засади медіації регулюються на національному рівні, і законодавством це застосовується до вирішення господарських спорів міських рад.

У Литві реформи медіації запроваджено у 2017 р., тому зараз країна має судову медіацію у цивільних та адміністративних процесах, добре структуровану систему позасудової медіації у цивільних спорах, позасудову медіацію в адміністративних спорах та обов'язкову досудову медіацію у більшості сімейних спорів. Також є перевірений часом інститут медіації у діяльності служби пробачії. Вирішення господарських спорів міських рад здійснюється переважно на рівні позасудової медіації.

Кваліфікаційні вимоги до медіаторів були одними з найважливіших елементів реформ у Литві. Національний список медіаторів створено на початку 2019 р. Законом Литовської Республіки «Про медіацію» передбачено правило, що лише медіатори, які внесені до списку, можуть надавати послуги з медіації в Литві (ст. 4, ч. 1). Щоб бути внесеним до списку медіатором, потрібно мати: успішно завершену університетську освіту; участь у 40 годинах навчання з медіації; складання кваліфікаційного іспиту на медіаторів та бездоганну репутацію. На кінець 2021 р. до національного списку медіаторів включено понад 600 медіаторів, 117 з яких є суддями-медіаторами. Однак є винятки з цих кваліфікаційних вимог і до них належать ті, хто працює викладачами університетів, суддями, адвокатами, нотаріусами та судовими приставами. Перші спроби застосування медіації в литовській правовій системі пов'язано із запуском пілотного проєкту медіації, пов'язаної з судом, у 2005 р. Пілотний проєкт проводили кілька суддів та науковців, знайомих з поняттям медіації, і які рішуче підтримали модель, прийняту провінцією Квебек у Канаді, та її впровадження в литовських судах. У 2014 р. модель, подану пілотним проєктом, визнано литовською моделлю медіації, пов'язаної з судом, і почали її застосовувати в усіх судах, які розглядають цивільні справи. Остання статистика показує, що медіація, пов'язана з судом, все ще недостатньо популярна в литовських судах. Зокрема, у литовських судах у 2021 р. розпочато 144 тис. цивільних справ. Протягом того ж року розпочато лише 574 медіації, пов'язані з судом. У 47% справ, укладених за допомогою медіації, досягнуто врегулювання. Вчені стверджують, що протягом останніх чотирьох років кількість справ, пов'язаних із судовою медіацією, суттєво не змінилася.

Розвиток позасудової медіації в Литві був досить повільним, що частково можна пояснити історичною традицією країни покладатися на суди для вирішення спорів. Реформу медіації ініційовано як Міністерством юстиції, так і соціальними партнерами, які брали участь у підготовці Концепції розвитку медіації в Литві. Цей важливий документ забезпечив дорожню карту для подальших кроків у розвитку медіації в усіх трьох галузях правосуддя: цивільному, адміністративному та кримінальному. Правове регулювання медіації, запроваджене у 2008 р., створило ліберальну основу для процесу медіації, але це не призвело до зростання медіації. Усвідомлюючи інерцію, створену таким правовим регулю-

ванням, та спостерігаючи за поточними процесами запровадження обов'язкових схем медіації в інших європейських країнах, законодавчі органи Литви вирішили не лише запропонувати точне регулювання професійної діяльності медіаторів, щоб заохотити підвищення якості послуг медіації та підвищити довіру до медіаторів, але й запровадити обов'язкову медіацію в сімейних спорах. Ці зміни вплинули на те, що литовське законодавство про медіацію відійшло від суто нормального регуляторного підходу до відповідального та чіткого регулювання. Водночас національне законодавство не реалізувало вказані ініціативи на інші сфери.

Результатом є те, що сьогодні позасудова медіація у цивільних і господарських справах підтримується литовською державою. Загалом вона працює на довірчій основі. Сторони спору можуть найняти професійного медіатора та домовитися з ним про оплату та інші важливі правила їхньої співпраці. Крім того, для тих суб'єктів господарських відносин, які не можуть дозволити собі найняти приватного медіатора, надаються послуги медіації, що фінансуються державою. Усі медіатори, які бажають надавати послуги з медіації, повинні бути зареєстровані в Литовському списку медіаторів, який адмініструється Державною службою правової допомоги. Відсутність реєстрації означає, що вони не мають права видавати документи, що підтверджують проведення медіації, і тому не можуть легально займатися практикою медіатора. Медіатори зобов'язані кожні п'ять років надавати документи, що підтверджують підвищення кваліфікації, та дотримуватися правил і принципів, передбачених Законом Литовської Республіки «Про медіацію» [6].

В адміністративних спорах однією стороною завжди є держава або муніципальний орган, кожен з яких діє в межах своїх функцій та повноважень. Для муніципальної ради такі спори переважно стосуються господарських відносин (господарські спори). У 2013 р. до Закону Литовської Республіки «Про адміністративне судочинство» внесено зміни, які дозволяють сторонам адміністративного спору укласти мирову угоду через застосування медіації, за певними винятками. Слідуючи цьому курсу, у 2019 р. за ініціативою адміністративних судів у литовській адміністративній юстиції запроваджено медіацію, пов'язану з судом. Модель медіації, пов'язаної з судом, в адміністративних спорах подібна до тієї, що застосовується в цивільному судочинстві. У 2021 р. в адміністративних судах відбулося лише сім медіацій. З початку цієї ініціативи дуже мало спорів передано на медіацію, пов'язану з судом, що доводить, що шлях розвитку цієї ініціативи є повільним. Нова редакція Закону про медіацію набула чинності 01.01.2021 р. Вона розширила сферу застосування Закону та включила медіацію не лише до цивільних, а й до адміністративних спорів. Новизною цього законодавства є позасудова медіація в адміністративних спорах. Суто добровільна медіація стала можливістю для сторони спору, яка розпочала досудовий процес врегулювання спору в Комісії з адміністративних спорів Литви. Члени цієї Комісії можуть бути медіаторами, і вимагається обов'язкова реєстрація в Литовському списку медіаторів. Крім того, інші медіатори зі списку мають можливість бути призначеними з погодинною оплатою з державного бюджету. Позасудова медіація в

адміністративних спорах є безкоштовною для сторін спору. У 2021 р. в Комісії з адміністративних спорів Литви відбулося 11 позасудових медіаційних процесів. Підсумовуючи, у Литві впровадження медіації в адміністративному судочинстві перебуває на початковій стадії та застосовується рідко.

Дослідження наукових матеріалів [4] показало, що муніципальна медіація в Литві, хоча й не згадується прямо як окрема категорія, є частиною ширшої системи медіації. Медіація застосовується для вирішення спорів, зокрема тих, що стосуються адміністративних органів (муніципальних рад) та окремих осіб, і розглядається як спосіб підвищення ефективності правосуддя та запобігання ескаляції спорів до суду. Стосовно господарських судів сторонами спорів виступають муніципальні ради та суб'єкти господарювання, і відповідно предметом спорів є відносини у господарській сфері. Відповідно литовське законодавство розглядає муніципальні ради у якості суб'єктів (адміністративних органів), які на добровільній основі можуть звертатись до медіації як альтернативної форми вирішення господарських спорів. Хоча адміністративну медіацію виділено як окремий підвид медіації, вона не передбачає окреме законодавче регулювання стосовно адміністративних органів (зокрема муніципальних рад).

Другою досліджуваною державою є Естонія.

Розвиток медіації в Естонії як галузі наукових досліджень, а також у практичному плані, відбувався поступово. Незважаючи на брак загальних знань про медіацію серед широкої громадськості, схвалення медіації значно залишалось за фахівцями, які працюють у цій галузі. Цивільний процесуальний кодекс Естонії вимагає від суду вжити всіх можливих заходів для врегулювання справи або її частини шляхом компромісу або за допомогою медіатора. Однак через відсутність сталої державної підтримки медіації не охопила всіх, хто її потребує. Три найбільші університети країни – Таллінський університет, Таллінський технологічний університет та Тартуський університет – організували курси, лекції та семінари, щоб підвищити обізнаність та розуміння громадськості. Незважаючи на зусилля університетів з підвищення обізнаності громадськості, можливості для практики професійного медіатора залишаються обмеженими.

Медіація у цивільному судочинстві в Естонії регулюється Законом Естонії «Про примирення» від 18.11.2009 р. Однак законодавство не встановлює правової бази для медіації, пов'язаної з судом, залишаючи модель позасудової медіації дещо загальною за своїм характером [7]. Що стосується професії та кваліфікації медіатора, закон визнає медіатора як фізичну особу, якій сторони довірили це завдання, а також присяжних адвокатів та нотаріусів, і примирювальний орган уряду або місцевого органу влади. Офіційних процедур акредитації немає, як і повного списку медіаторів, що діють в країні, хоча Асоціація адвокатів Естонії має спеціальний список адвокатів, які надають послуги з медіації. Законодавство залишає відкритими вимоги до навчання з медіації, а також координацію медіації урядом. З огляду на це не дивно, що розвиток медіації стримується, і це ніяк не зробило для посилення зусиль держави стосовно участі в цьому процесі. Вищезгаданий закон забезпечив загальну основу для надання послуг з

медіації, якої до того моменту не було. Однак різні види медіації не регулюються чинним законодавством. Найпоширенішими сферами справ, пов'язаних з медіацією в Естонії, є сімейне та спадкове, трудове та договірне право, а також господарське право та спори з нерухомості. Медіація в Естонії не сприймається як рівноцінна альтернатива судовому порядку та є лише завдяки зусиллям відданих ентузіастів. Очікується набагато більша підтримка цивільної медіації з боку держави, якщо альтернативне вирішення спорів стане природною частиною правового ландшафту Естонії.

Процес примирення в адміністративному судочинстві встановлено Кодексом адміністративного судочинства. Однак положення кодексу визначають лише модель примирення, пов'язаного з судом, в адміністративних справах. Тут медіація подана як одна з форм примирення. Запроваджена на початку 2012 р. глава про медіацію в законі мала на меті зменшити навантаження на адміністративні суди, проте законодавство розкриває мало деталей процедури. Наприклад, примирення не може проводитися в суді суддею, який розглядає справу, а може бути проведене неупередженим суддею, який діє як суддя-примиритель і проводить процедуру медіації (п. 137). Суд зобов'язаний роз'яснити точні процесуальні правила та цілі примирення, а також права учасників примирення. Закон забороняє письмові та інші види записів процедури медіації (п. 138 (6)). Плата за медіацію сплачується сторонами спору (п. 141). Порівняно зі справами цивільного примирення, інформація про статистику та практику адміністративного примирення (включаючи медіацію) залишається недоступною та не потрапила на публічне обговорення, незважаючи на наявність відповідного регулювання. Перешкодою для майбутнього позасудової медіації в адміністративному судочинстві в Естонії є Закон Естонії «Про примирення», який має виключні повноваження регулювати можливість медіації в цивільному судочинстві, і тому його слід розширити, щоб він включав адміністративне судочинство. Крім того, більш точні правила медіації, пов'язаної з судом, допомогли б суддям та сторонам зрозуміти примирення (включаючи медіацію як одну з можливих його форм) та частіше його застосовувати. Досі нові зміни до законодавства не обговорювалися публічно.

Відповідно констатуємо, що альтернативне вирішення господарських спорів міських рад в Естонії регулюється на рівні національного законодавства і стосується врегулювання адміністративних та господарських спорів. Водночас національне законодавство у зазначеній сфері на нинішньому етапі знаходиться на стадії становлення.

References

1. Bernatchez S., Comtois S., Fortin V., Rousseau G., Desjardins M.-C. La justice de proximité : des transformations en matière d'accès à la justice vues sous l'angle de la gouvernance. *Les Cahiers de droit*. 2021. Vol. 62(2). pp. 339–404. <https://doi.org/10.7202/1077694ar>
2. Dupont M., Luise V., Muraille C., Quoilin C. Les modes alternatifs de résolution des conflits. *Avocats.be*. 2023. No. 9. URL: https://carrefourdesstagiaires.com/wp-content/uploads/2023/09/RETAvocat_LES-MODES-ALTERNATIFS-DE-RESOLUTION-DES-CONFLITS_2023.pdf
3. Gesualdi-Fecteau D., Visotzky-Charlebois M., Clouet J., Leclerc C., Morin-Aubut A. Le recours aux modes alternatifs de règlement des conflits: une exploration au prisme d'une analyse des coûts humains et financiers de la justice. *Canadian Journal of Law and Society / Revue Canadienne Droit et Société*. 2024. No. 39(1). ss. 1–22. doi:10.1017/cls.2024.1
4. Kaminskienė N., Tvaronavičienė A., Žemaitaitytė I. Teisminės mediacijos Lietuvoje raida ir galimos tobulinimo kryptys: teisėjų požiūris. *Jurisprudencija*. 2023. Nr. 30 (1). pp. 209–237. 10.13165/JUR-23-30-1-10
5. Lehmann J., Krahn V. Litigation & Dispute Resolution Laws and Regulations 2024 – Germany. *Global Legal Insights*. 2024. URL: <https://www.globallegalinsights.com/practice-areas/litigation-and-dispute-resolution-laws-and-regulations/germany/>

ВИСНОВКИ

Розкрито особливості еволюції нормативно-правового забезпечення альтернативних форм вирішення господарських спорів міських рад в різних правових системах світу. Окремі етапи еволюції цього процесу включають як стадії його раннього становлення (часи, коли різні культури розробили неформальні механізми вирішення конфліктів), так і стадії формалізації в контексті наднаціональних та національних правових систем.

Можемо зазначити, що застосування альтернативних форм вирішення господарських спорів муніципальних рад в ЄС суттєво еволюціонувало, що зумовлене бажанням зменшити кількість нерозглянутих судових справ, сприяти більш ефективному та доступному вирішенню спорів, а також сприяти кращому захисту прав та інтересів місцевих громад. Слід відмітити, що на наднаціональному рівні ЄС створено рамкові правові засади для просування альтернативних форм вирішення спорів (зокрема господарських) муніципальних рад. А саме ухвалено Директиву про альтернативне вирішення спорів (2013/11/ЄС). До складу найбільш поширених альтернативних форм вирішення господарських спорів муніципальних рад виділяють медіацію, арбітраж, примирення та переговори, кожна з яких пропонує різні підходи до вирішення спорів. Сучасний стан забезпечення застосування альтернативних форм вирішення господарських спорів муніципальних рад не передбачає окремого нормативно-правового забезпечення, що обумовлює потребу застосування як наднаціональних норм права ЄС, так і та національних (переважно загальних) норм права, які застосовуються до суб'єктів господарських спорів.

Досліджено становлення зазначеного процесу на рівні таких країн ЄС, як Естонія та Литва. Можемо зауважити, що стан його регулювання є більш ефективним в законодавстві Литви, зокрема передбачено можливість застосування альтернативних форм вирішення господарських спорів муніципальних рад в розрізі медіації та арбітражу, особливості організації та види яких достатньо чітко визначено. Також слід відмітити, що литовське законодавство розглядає муніципальні ради в якості суб'єктів (адміністративних органів), які на добровільній основі можуть звертатись до медіації як альтернативної форми вирішення господарських спорів. Хоча адміністративна медіація виділена як окремий підвид медіації, вона не передбачає окреме законодавче регулювання стосовно адміністративних органів (зокрема муніципальних рад). Естонія на відміну від Литви на нинішньому етапі, незважаючи на існування рамкових нормативно-правових актів, знаходиться на етапі розвитку законодавства у цій сфері.

6. Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymas Nr. 1081010ISTA00X-1702, 2008-07-15. Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija. URL: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.27B041C4CCDE/asr>
7. Mediation in EU countries. Estonia. European e-Justice Portal. 2025. URL: https://e-justice.europa.eu/topics/taking-legal-action/mediation/mediation-eu-countries/ee_en
8. Mota F.B., Braga L.A.M., Cabral B.P. Alternative Dispute Resolution Research Landscape from 1981 to 2022. *Group Decis Negot.* 2023. Vol. 32. pp. 1415–1435 (2023). <https://doi.org/10.1007/s10726-023-09848-8>
9. Pinet S.C., Vincent G.B., Chantepie G., Fortunato A., Guerlin G., de Coatpont M. Le B., Roberge J.-F., Tricoit J.-P. Le e-règlement extrajudiciaire des différends. Le déploiement d'une justice alternative en ligne. *Institut des études et de la recherche sur le Droit et la Justice.* 2021. hal-03735441. URL: https://hal.science/hal-03735441v1/file/18.28_E-reglement_RR_final-1.pdf
10. Sirbu M. ADR methods in the European and international context. Bucharest: Universul Juridic. 2024. 225 p. URL: https://www.researchgate.net/publication/384564318_Alternative_Dispute_Resolution_mechanism_in_international_and_European_context

Maksym KYRYLENKO

PhD in Public Management and Administration; postgraduate student, Dragomanov Ukrainian State University; 1st Deputy Director of the Department of Legal Policy and Quality at Vinnytsia City Council
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2518-9375>
e-mail: maks2024k@ukr.net

EVOLUTION OF REGULATORY AND LEGAL PROVISION OF ALTERNATIVE FORMS OF RESOLUTION OF ECONOMIC DISPUTES OF CITY COUNCILS IN VARIOUS LEGAL SYSTEMS

The paper reveals the features of the evolution of the regulatory and legal support for alternative forms of resolving economic disputes of city councils in various legal systems of the world. The identified stages of the evolution of this process include both the stages of its early formation (the times when different cultures developed informal mechanisms for resolving conflicts), and the stages of formalization in the context of supranational and national legal systems.

It is noted that the use of alternative forms of resolving economic disputes of municipal councils in the EU has evolved significantly, which was due to the desire to reduce the number of pending court cases, promote more effective and accessible dispute resolution, and also promote better protection of the rights and interests of local communities. It should be noted that at the supranational level of the EU, a legal framework has been created to promote alternative forms of resolving disputes (including economic) of municipal councils. Namely, the Directive on Alternative Dispute Resolution (2013/11/EU) was adopted. The most common alternative forms of resolving economic disputes of municipal councils include mediation, arbitration, conciliation and negotiations, each of which offers different approaches to resolving disputes. The current state of ensuring the use of alternative forms of resolving economic disputes of municipal councils does not provide for separate regulatory and legal support, which necessitates the application of both supranational norms of EU law and national (mainly general) norms of law applicable to subjects of economic disputes.

The development of the specified process at the level of such EU countries as Estonia and Lithuania has been analyzed. It should be noted that the state of its regulation is more effective in the legislation of Lithuania, in particular, the possibility of using alternative forms of resolving economic disputes of municipal councils in the context of mediation and arbitration is provided for, the features of the organization and types of which are quite clearly defined. It should also be noted that Lithuanian legislation considers municipal councils as entities (administrative bodies) that can voluntarily resort to mediation as an alternative form of resolving economic disputes. Although administrative mediation is distinguished as a separate subtype of mediation, it does not provide for separate legislative regulation of administrative bodies (including municipal councils). Estonia, unlike Lithuania, is currently at the stage of developing legislation in this area, despite the existence of framework regulations.

Keywords: evolution of regulatory and legal support for alternative forms of economic dispute resolution, city (municipal) councils, legal systems, pre-trial dispute resolution, EU supranational legislation, national legislation, Lithuania, Estonia